The Purpose of Creation

Dr. Abu Ameenah Bilal Philips

Pashtu Translation

Samina Gul

Proof Reading

Asma Najib Ullah

Ameer Moavia

Dedicated to my late uncle

Bahramand Bahr

For his support throughout.

Special thanks to Chandy

د تخليق مقصد

ډاکټر ابو امينه بلال فلپس

پښتو ترجمعة

ثمينه ګل

پروف ريډنګ

اسمه نجيب الله

اميرمعاويه

زه داخپل کوشش خپل مشر بهره مند بحرمرحوم ته ډالي کوم
ډيره مننه چاندی

تُسَبِّحُ لَهُ السَّماواتُ السَّبعُ وَالأَرضُ وَمَن فيهِنَّ ۚ وَإِن مِن شَيءٍ إِلّا يُسَبِّحُ بِحَمدِهِ وَلٰكِن لا تَفقَهونَ تَسبيحَهُم ۗ إِنَّهُ كانَ حَليمًا غَفورًا

17:44

د هغه د پاره (تسبیح)واي اوه اسمانونه او ځمکه او هغه څوک چي په دغو کي دي،او نشته هیڅ یوشي مګردهغه د ستا ینې سره (تسبیح)واي او لیکن تاسود هغو په(تسبیح) نه پوهیږي.چه څه هم وی،عربی چه ده آخري وحی ژبه ده ، عبادت ته ،عباده، (ویلی) کیږی چه کم اسم ،عبد مطلب ،یوغلام دي، سره ډیر نزدي دي غلام هغه کس وي چه چا نه ده توقع کیږی چه هغه به هر هغه څه کئ چه د هغه مالک غواړي.نتیجه ،د قرآن مطابق عبادت مطلب :د الله رضا ته ده اطاعت سره ځان سپارل دي،

ده د الله د طر فه انسانیت له رالیګلي د ټولو پیغمبرانو د
پیغام جوهر وو.
مثال په طور ده میتهیوMathew مطابق، حضرت
عیسی په ګوسیل Gospel کښی د عبادت ده مطلب
ډیر په کلکه ښکاره کړي

ځوک به هم د هغه خلکو نه چه ځوک ماته خدای
واي. د خدای بادشاهت کي داخیلیدی شی خو یوازي هغه
ځوک چه کم په جنت کي زما د پلار رضا مطابق
عمل
کی - ددي خبري خیال پکار دي.چه په دي نرخ کي د
رضا مطلب دي: چه څه خداي غواړي چه انسان دي
اوکي، او دا نه

چه د څه هغه انسان له د کولو اجازت ورکوی ځکه چه د خداي په مخلوق کي څه هم د هغه د اجازت نه بغیر نه کیږی- وحی الهی شریعه چه کم پیغمبرانو خپلو پیروانو ته خودلي ده، هم د الله رضا لري-

نتیجه یی دا ده چه تسبیح کوول هم عبادت شی چه کله انسان د تسبیح لپاره د خداي احکامات منل خوښ کي

د عبادت ضرورت:

د وحی الهی قانون د اطاعت په ذریعه ولي د خداي عبادت او تسبیح د انسان ضرورت دي؟ ځکه چه د دي او د بلئ دنیا د کامیابی چابی د الله د قانون په اطاعت کي ده. آدم او حوا په جنت کښی پیدا کړی شوي وو اووروستوبیا د خداي د قانون د نا فرماني ده وجه جنت نه اووستلی شو. دي جنت ته دواپسي واحده لاره د قانون اطاعت دي. د میتهیو مطابق په ګوسپل کي حضرت عیسی مسیح، د خداي قانون چه د جنت چابی ده، اطاعت کړي وو.اوس وګوره ، یو کس راغي او هغه ته یئ وئیل، ښه استاده، څه ښه عمل ځه اوکم چه زما دائمی ژوند وی؟ نو هغه ورته اوئیل،ته ولي ماته ښه واي؟ د یو نه علاوه هیسځ څوک هم نه دي او هغه خداي دي.خو که ته

ژوند کی داخیلیدل غواړي نو ده احکاماتو اطاعت اوکه.
میتهیو کښی هم ،

5:19,

عیسی نه روایت دی چه هغه د داحکاماتو په سختئ عمل
کولو باندي ټینګار کړی دی او واي ځکه چه څه څوک
هم ددي احکاماتو نه بوهم ماتوی او خلکو ته هم هغه
خایئ؛ نو هغه به د جنت په باشاهت کي کمتره یادیږی
مګر څوک چه عمل کیئ او علم یی
ورکوی نو هغه به د جنت په باشاهت کی ډیرلوي
یادیږی

Page 31

الهی قانون/شریعت دژوند هره برخه کي راهنمائ پیش
کوی. ددوی لپاره ښه او بد بیانوی او د هغوی ټولو
معاملات لپاره یو مکمل نظام پیش کوی- یواځی خالق
ډیرښه پوهیږی چه د هغه مخلوق له څه ښه دی او څه
ښه نه دی.هو د انسانی روح، جسم او انسانی معاشره د
نقصان له بچ کولو د پاره ده الهی قانون/ شریعت د
مختلف عمل او مادي حکم ورکئ او څه نه منع کوی- د

انسان له پاره چه هغه یوښه او نیکه ژوند تیرکي خپل صلاحیت پورا کي- دوی ته د الله د احکاماتو اطاعت په ذریعه دهغه د عبادت کولو ضرورت دي

دالله یاد:

په شریعت الهی/ قانون کي د عبادت مختلف عملونه الله یادولو کښی د انسان امداد له جوړ شوی دی.انسان له پاره دا قدرتی خبره ده چه کله دِ نه ده ټولو نه ضروری څیز هم هیر کړی.انسان کله خپل مادی ضروریات پورا کولوکیي دانه بوښت شي چه هغه خپل روحاني ضرورتونه بیخی/سترګو په پټوکي هیر کیی- باقاعدګي سره مونځ ، د الله یادونه ګیرچاپیره د یوریښتنه مسلمان ورځ منظم کولو له فرض شوي دي. د روزمره ژوند کښی روحانی ضرورتونه ،مادی ضرورتونو سره تړئ- روزانه مسلسل د ښوراک، کار کولو او اوده کیدل، د روزانه الله سره خپله رابطه نوی کولو ضرورت سره تړلي ده-

د باقاعده مونځ باره کي الله قرآن سورة طه کي وایئ:

Page 32

إِنَّني أَنَا اللَّهُ لا إِلٰهَ إِلّا أَنا فَاعبُدني وَأَقِمِ الصَّلاةَ لِذِكري

20:14

بیشکه زه چي یم،زه الله یم، نشته دی هیڅ لایق د عبادت مګر هم دا زه یم، نو ته زما عبادت کوه، او زما د یادولو لپاره لمونځ قایموه

یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنوا كُتِبَ عَلَیكُمُ الصِّیامُ كَما كُتِبَ عَلَى الَّذینَ مِن قَبلِكُم لَعَلَّكُم تَتَّقونَ

2:183

ای هغه کسانو چي ایمان یی راوړي دي! پرتاسو باندی روژه فرض کړی شوي ده لکه چي فرض کړی شوي

وه پر هغو کسانو چي له تاسو نه مخکه وو د دي لپاره چي تاسومتقیان شئ.:

د مسلمانانو ډاډ ګیرنه اوشی چه سانه ممکنه وی هغه نه دِه الله یاد کړي.اګر چه په شریعت کښی میانه روی د ژوند په ټولو برخو کښی که مادی وی یا روحانی ،عام طور باندئ حوصله افزاي کیږی، بس د الله یادوولو متعلق پکي استثنا ده.حقیقت کښی الله ډیرزیات یادول نا ممکنه دي.ځکه په قرآن کښی سورةالاحزاب کي الله ایمان داره هڅلوی دی چه څا نه ممنکه وي هغه نه دهِ الله یادوی.

يا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنُوا اذكُرُوا اللَّهَ ذِكرًا كَثيرًا

33:41

:ای هغه کسانو چی ایمان ي راوړي دي!تاسو الله یادوئ ډیر زیات یادول

:.

د الله په یاد ډیر زور ورکړي شوي دي ځکه چه ګناه هم هغه وخت کیږی چه الله هیر شی.

د شر قوتونه زیات په آزادی کار کوي چه کله د الله شعور ورک شي.

په دي پايله کښی شيطانی قوتونه د انسانی ذهن په غير اړونده خيالونو اور غوښتنو سره د نيولو لټول کئ چه الله تي نه هيرکړی.چه يو ځل الله هير شی نو خلک پخپله فاسد عناصر سره يوځاي شی- الله په آخری وحی قرآن کښی په سورة مجادله کښی مخاطب شوي دي.phenomenon

اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ۚ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ۚ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ

58:19

په دوی باندي شيطان غالب شوی دي، نو هغه له دوی نه د الله ذکر هير کړی دی، دغه کسان د شيطان لښکردی، خبردار شي! بيشکه د شيطان لشکر(چي دي)، هم دوی زيان کاران دي:

خدای په شريعت کښی نشئ څيزونه او جواري حرام کړي ده ځکه چه دا څيزونه دانسان نه خدای هير کي.انسانی ذهن او

بدن ډير په آساني نشي او د چانس لوبو ته روږ دي شي- چه
يو ځل او ږدي شی،نو ده انسان ده دي په ذريعه خپل ځان
مسلسل محرک کولو غوښتنه دوی يه خپلومينځ کښی هر قسمه
فساد او شر کښی واچي.خدای د قرآن سورة المائده کښی وايئ

إِنَّما يُريدُ الشَّيطانُ أَن يوقِعَ بَينَكُمُ العَداوَةَ وَالبَغضاءَ فِي الخَمرِ وَالمَيسِرِ وَيَصُدَّكُم عَن ذِكرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلاةِ ۖ فَهَل أَنتُم مُنتَهونَ

5:91

:يقيناً هم دا خبره ده چي شيطان غواړی چي ستاسو په(مينحځ) کي د شرابو او جواري په ذريعی سره دښمنی او بغض واچوی- او تاسو د الله له ذکر نه اوله لمانځه نه بند کړي،نو ايا تاسو(له شرابو او جواري له) منع کيدونکي يی؟:

په دی پائله کښی انسان ته د خپل خلاصون او وده لپاره د خدای یا دوولو ضرورت دي. ټولو خلکوله څه کمزور وختونه وی چه کم کښی هغی ګناه کئ. که چري دوی سره دالله د یاد څه وسیله نه وي نو دوی بیا هري ګناه سره فساد کښی نور هم ژور نه ژور ته ډوب شی.چه څه هم وي،هغه کسان چه څوک د الله قانون باندی ځی هغی ته په دوامداره الله یادولي شی او ده به هغی له د توبه ویسلو او ځان ټهیک کوولو موقع ورکوي.

قرآن ډیر صیح طور باندی دا پورا مرحله په سورة ال عمران کښی بیانوي

وَالَّذينَ إِذا فَعَلوا فاحِشَةً أَو ظَلَموا أَنفُسَهُم ذَكَرُوا اللَّهَ فَاستَغفَروا لِذُنوبِهِم وَمَن يَغفِرُ الذُّنوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَم يُصِرّوا عَلىٰ ما فَعَلوا وَهُم يَعلَمونَ

3:135

اوهغه کسان چه کله څه فاحش کار وکړی، یا په خپلو ځانونو (بل) ظلم وکړی نوالله یاد کړی،(او) واپسي د خپلو ګناهونو لپاره ښښنه غواړی:

:

د اسلام دین:

نن د انسان له پاره د عبادت یو مکمل/بشپړ نظام په دین اسلام کښی موندلی کیږی- د اسلام نوم مطلب د الله رضا ته ځان سپارل دی.اګر چه ،عام طور باندي توحیدي دري عقیدو کښی دریم وئیلی کیږی،دا یو نوي دین هیڅکله هم نه دي- ده هغه دین دي چه د انسانیت لپاره د الله ټولو پیغمبرانو راوړي دي.

PAGE: 35

اسلام ده آدم،ابراهیم،موسی،او عیسی دین وو.الله دی خبري ته د ابراهیم په اړه کښی قرآن کښی مخاطب کئي.

ما كانَ إِبراهيمُ يَهودِيًّا وَلا نَصرانِيًّا وَلٰكِن كانَ حَنيفًا مُسلِمًا

وَما كانَ مِنَ المُشرِكينَ

3:67

:ابراهیم نه یهودي و او نه نصراني او لیکن حنیف (یوخ توحید والا)مسلمان و او مشرکانو څخه نه و.

د هغه وخته خدای صرف یو دي،او انسان ټول د یو ډولنۍ نه دي،د خدای ټاکل شوي دین انسان له پاره یو دي.هغه یهودیانوله یو،هندوانو له بل،او یوروپیانو له بل دین نه دي وړاندی کړي- د انسان روحانی او معاشرتی ضرورتونه یو شان دی- او د انسان فطرت نه د بدل شوی له هغه وخته چه تر کله وړومبني سړی اوبنځه پیدا شوي وو.نتیجتاً بل هیڅ دین خداي ته منظور نه دي چه څنګه هغه د قرآن سورة ال عمران کي ډیر ښکاره واي،

إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّهِ الإِسلامُ

<u>3:19</u>

:بیشکه (معتبر) دین د الله په نیز اسلام دي

او څوک چي له اسلام نه غير (بل) دين غواړي،نو هيڅکله به له ده نه قبول نه کړي شي او دغه کس په آخرت کي له تاوانيا نو (څخه)دی.

هر عمل عبادت دي:

اسلامی نظام کښی هر يو انسانی عمل د عبادت په عمل کښی بدليدي شي. په حقيقت کښی الله ايمان واله له حکم ورکوي چه خپل پورا ژوند هغه ته وقف کړی.په سورة الانعام کښی الله تعالی واي:

قُلْ إِنَّ صَلاتِي وَنُسُكِي وَمَحيايَ وَمَماتِي لِلَّهِ رَبِّ العالَمينَ

6:162

:ته ووايه بيشکه زما لمونځ او زما ژوند او زما مرګ خاص د الله رب العالمين لپاره دي.:

چه څه هم وی،دي لپاره چه الله ته دا وقف قابل قبول وی،هر عمل له دوه بنيادي شرايط بشپړول ضروری دي.
:

اولنۍ: هغه عمل چه خالص د الله د رضا او خوشالۍ له اوکړي شی او چه څه پيژندنۍ اوانسان د تعريف د پاره نه وی. دي ايمان واله له د الله شعور هم پکار دي کله چه د دا عمل کوی چه دا پخه کي چه دا عمل څه داسي خو ندي چه الله يا آخری پيغمبر منع کړي وی. دا دنياوی عمل له عبادت ته بدلولو کښی آسانی له پاره،الله آخری نبی ته د هر عمل که ډير ورکوټی هم وی، نه مخکي يو وړه دعا وئيلوهدايت کړی دي. ده ډير مختصر دعا چه کمه هر حال له استمعاليږي، بِسم الله، دالله د نومه، دا او داسي نوري ډيري دعاګاني هم خاص موقعو له ښولي شوی دي. مثال په طور چه کله نوي کالي اچولي شي،نو پيغمبر خپلو پيروانو ته دا دعا وئيل ښودلي دي.
:اي الله ، مننه ستاسو له امله ده، چه ته ماته کالئي واچولي/اغوستولي- زه ستا نه ددی د فائدي او هغه فائده چه څه له دا جوړي شوي دي د هغه سوال کوم ، او ستا پناه غواړم ددي د شر نه او هغه شر نه چه له څه باندی دا جوړی شوي
دی-

دويم شرط دا دي چه دا عمل دي ده نبی د طريقي مطابق اوکړي شي،چه عربی کښي ورته سنه وئيلی شي.ټولو پيغمبرانو خپلو

پیروانو ته د هغه په لاره تلو هدايت کړی دي ځکه چه دي له الله هدايت ورکړی وو.چه څه هغی ښودليي وو هغه ټول د الله د طرفه راليګلی حق وو- يوائې هغه خلکو ته چه چا ددي پيروی کړی وی او دا حقيقت يی منلي وی،به جنت کنی دائمی ژوند ملاويږی.هم دي اړوند کيي حضرت عيسی، د جان مطابق، په ګوسپل کښی وئيلی دي

14:6

:ځه هغه لاره يم، حقيقت يم او ژوند ،هيس کس پلار له نشی رسيدي،خو بس زما په ذريعه.:

Page 37

هم دغه ځي، عبدالله ابن مسود روايت کوی چه يوه ورځ پيغمبر محمد هغی له په خاوري کښی يو کرخه راخکله او اويوي، :دا د الله لاره ده:بيا ئي نوري څو کرخي ښی او ګس اړخ ته راخکلی او اويوي، دا نوري د ګمراهی دي چه په هره لاره شيطان خلکو ته د خپلی پيروي بلنه ورکوی:هغه بيا دا آيت تلاوت کړو:

:او دا چي بيشکه دا زما لار ده، چي نيغه ده نو تاسو ددي پيروی وکړي او د (نورو) لارو پيروی مه کوئ، نو تاسو به (د نورو لارو پيروی)د هغه لاري نه تار په تار کړی،دا (حکم)

دی چي هغه (الله)تاسو ته ددي کلک حکم کړي دي.دی لپاره چي تاسو پرهیزګاره شئ.:
(6:153)

ځکه هغه یواځی طریقه ،چه الله ته قبوله ده، ده پیغمبرانو دلاري مطابق ده. چه خبره دغه شان ده نو بیا دینی معاملات کنې نوي لاري راوستل الله له نزدي په شر کښی یو بدترینه شر دي - پیغمبر محمد نه روایت شوي دي چه هغه واي،:د ټولو نه بدترینه معامله په دین کښی نوینبت/نوي لاره راوستیل دیی،ځکه چه په دین کښی هرنوي لاره لعنتي او ګمراه کوونکی بدعت دي چه د جهنم وور طرف له ځی:.

په دین کني بدعت (نوی لاره)منع شوی ده او الله ته قبوله نه ده .،پیغمبر نه د هغی زوجه عائشه روایت کړی دي چه هغه واي، :چه څوک زمونږ په هغه خبرو/معاملات کښی بدعت کئي چه کم هغی کښی نوي،نو هغه به رد کړی شي.:

بنیادي طور باندي د دي بدعتونو وجود کښی راتلو وجې، د اولنی پیغمبرانو تعلیمات اړوول دي اوځکه اوسني ډیر مزهبونه وجود کني راغلل.

په دين کښی بدعت نه بچ کيدو له پاره يوبنيادی اُصول دي چه هر قسمه عبادت منع دي سواي د هغه نه چه کم انسانانو ته خاص طور د الله او د الله ريښتن پيغمبرانو په ذريعه رسولي شوي دی-

د ټولو ښه مخلوق

هغه ټول خلک چه په يو ځانګړی خداي باندي سواي ده شريکو او د اولادو ده يقين ساتي او(له اوچت بيان شوي اُصول مطابق) نيک عمل کوي، هغی د مخلوق تاج شی.اګرچه انسان د الله ټولو نه لوي تخليق نه دي، ښو داسي دوي کښی د ټولو نه ښه مخلوق جوړيدو صلاحيت شته.
(احتمال)
الله دا حقيقت سورة البينه کښی بيانوی.

إِنَّ الَّذينَ آمَنوا وَعَمِلُوا الصّالِحاتِ أُولٰئِكَ هُم خَيرُ البَرِيَّةِ

98:7

بیشکه هغه کسان چه ایمان یی راوړی دي او نیک عملونه ي کړي دی همدغه کسان د خلکوکښی بهترین دي.

د ټولو نه سخته ګناه:

نو بیا د خپل تخلیق د مقصد مخالفت کوول ټولو نه سخته ګناه ده چه یو انسان یي کوولي شي.عبدالله نه روایت دي چه هغه د الله رسول نه تپوس ووکو چه کمه ګناه د الله په نزدي له ټولو سخته ده نو هغه جواب ورکو :الله له شریک ورکددل اګرچه هغه تاسو پیدا کړي یي:.د خداي نه سواه

د بل چا عبادت کولو ته عربي کښی شرک وي او هم ده يوه نه ښښل کيدونکی ګناه ده.که انسان چري د خپلوګناهونو نه نه توبه وستلو بغير مړشي،نو الله يی ټولي ګناهونه، سواي د شرک نه، معاف کوولي شي-
دي پائله کښی، خداي سوره النساء کښی واي:

إِنَّ اللَّهَ لا يَغفِرُ أَن يُشرَكَ بِهِ وَيَغفِرُ ما دونَ ذٰلِكَ لِمَن يَشاءُ ۚ وَمَن يُشرِك بِاللَّهِ فَقَدِ افتَرىٰ إِثمًا عَظيمًا

4:48

:بيشکه الله نه بخيی دا چی له هغه سره دي (څوک)شريک کړی شی او هغه (ګناه)چی له دي (شرک/کفر) نه کمه وی، چا لپاره چي وغواړی:.

د الله نه سواه له بل چا عبادت کولو کښی په لازمی ډول د خالق صفات د هغه مخلوق له ورکول شامل دي.هره فرقه يا مذهب په

خپله مخصوصه طریقه دا کار کوی- یو ور(کوټي) مګر د خلکو یو ډیر عزیز مذهب اصل (کښي)دزمانو نه د خداي وجود رد کړي دي.د دي (توجیه) کودلو له چه دي دی خالق رد کوی،دوی له واجبه وه چه دوی یو غیر منطقی دعوی اوکی چه ددی دنیا څه شروعات نشته- ددي دا دعوی غیر منطقی دا ځکه چه د مشاهدي وړ د دنیا د برخو په زمانه کښی شروعات شته،اوله هم دي امله صرف دوی برخو د مجموعي هم د شروعات توقع کوول مناسبه دي.

PAGE 41

فرض کوولو له یواځی دا خبره منطقی دا چه د څه دوجه نه هم دا دنیا په وجود کښی راغله هغه ددي دنیا حصه نشي کیدلي او نه د هغی ددي دنیا په شان څه شروعات کیدي شي.د ملحد دا دعوی چه ددي دنیا څه شروعات نشته دا مطلب لري چه کمه مادي نه دا کائنات جوړشوي دي هغه دائمی ده . دا دعوی شرک دي ځکه چه خداي دا صفت چه هغه له شروعات نشته،د هغه مخلوق له ورکړی شي-

دریښتنی ملحدو تعداد تاریخی طور باندي همیشه ډیر لګ پاتي شوي دي ځکه چه باوجود د دي د دعوو، دي ته قدرتي طور

باندي پته دا د چه خداي وجود شته .ځکه چه باوجود ده کميونيست د تعليماتو، د روسيانو او ده چينيانواکثريت په خداي ايمان ساتلى دى-

الله سبحان و تعالی
لوي خالق ، دي پريدی ته په سورة النحل کښی اشاره کړي ده.

وَجَحَدوا بِها وَاستَيقَنَتها أَنفُسُهُم ظُلمًا وَعُلُوًّا ۚ فَانظُر كَيفَ كانَ عاقِبَةُ المُفسِدينَ

27:14

او دوی له دغو(معجزو)نه انکار وکړ،د ظلم او سرکشی په وجه،حال دا چي د دوی نفسونوپه دغو يقين کړی و.

ملحدو او ماده پرستو ته، د خپلو خواهشو،د بشپړولونه هاخوا ژوند څه مقصد نه لري.نتيجتاً ددی خواهيشي اوِوښتني چه د څه دي فرمانبرداره وی او ځان ورته اوسپاری ،د هغه يوريښتن

خداي په ځائي ددي خداي شي.د قرآن په سورة الفرقان کښی الله واي:

Page 42

أَرَأَيتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلٰهَهُ هَواهُ

25:43

:ايا ته هغه څوک وينی چی خپل معبود يي خپل خواهش ګرځولی دی:

عيسايانو پيغمبر عيسی ميسح له خداي صفات ورکړو چه په کمه کښی هغی اول هغه خداي سره يوځاي کو چه هغه له هميش له دي. او بيايئ تري خداي شخصيت جوړ کړو او نوم ئي ورکړو، ژوی خدای، بل اړخ ته هندوان په دي يقين ساتي چه خداي نه ډير زمانوکښی انسان جوړشوي دي چه ورته ،اوتار، وئيلی کيږی او بيا ئي دا خداي صفات دري خدايانوکښي ويشيلي دي، براهما(خالق)، ويشنو(ساتونکی)او شيوا(ويجاړوونکی)-

د خداي محبت

شرک هله هم پیښیږی چه کله انسان د الله نه نور مخلوق سره مینه کوی،یا په اعتماد کئ یا تري ویریږی- قرآن سورة بقره کښی خداي واي:،

او په خلقوکښی حئینی هغه څوک دي چه له الله نه غیرشریکان نیسی،له هغوی سره مینه کوي له الله سره د مینی په شان ،او هغه کسان چي ایمان یی راوړی دی،له الله سره په مینه کي ډیرسخت اوکلک دی-

Page 43

چه کله دا او داسي نورجذباتو ته نور په کلکه د مخلوق اړخه لاربنودلي شی،نو بیا د دي وجي نه انسان د نورو کلکو خوشالو له پاره د خداي نافرمانی کوی.چه څه هم وی،یوائی الله د انسان د پورا جذباتی ژمنتیا حق لري ځکه چه دا یوازي الله دي چه چا سره د ټول مخلوق له مینه او ویره پکار ده.

انس ابن مالک نه روایت دی چه پیغمبر واي:چه چا سره دا دري ځانګرني وي هغه دا ایمان له خوږو نه خوندور شوي دي:چه څوک الله او هغه پیغمبر سره له بل هر څه نه زیات مینه

کوی،چه څوک بل انسان سره یواځی د الله له مخه مینه کوی،او هغه د کفر ته واپسي نه داسي کرکه کوی پس د دي چه الله تري نجات ورکړو چه څنګه په وور کښی اچولي کيږی-

هغه ټول راملونه/دلیلونه چه څه له انسان له بل انسان سره یا نور مخلوق سره مینه لری،خداي سره د هغه د مخلوق نه زیات مینه کوولو لاملونه دي-انسان ژوند او برياوي سره مینه لری او له مرګ او ناکامی نه کرکه کوی نو چه الله د ژوند او برياوي نهائ سر چینه ده،نو بیا هغه د انسان د پوره میني او عقیدت حقدار دي.انسان هغه چا سره هم مینه لري چه څوک ورله فائده رسئ او په ضرورت کښي یی مدد کوي.نو بیا چه ټوله ګټه او مدد له خداي طرفه دي-

نو بیا هغه (الله)سره له هر چا له پورته مینه پکار ده.

وَآتاكُم مِن كُلِّ ما سَأَلتُموهُ ۚ **وَإِن تَعُدّوا نِعمَتَ اللَّهِ لا تُحصوها** ۗ

إِنَّ الإِنسانَ لَظَلومٌ كَفّارٌ

(14:34)

او که تاسو د الله نعمتونه وشمیري(نو)تاسو به هغه ونشمیرلی شي-

PAGE44

چه څه هم وی، هغی اوچته مینه چه کمه انسان له خداي سره پکار ده، مخلوق سره یو جذباتي مینی درجي ته کمیدل نه دي پکار. بالکل هغه شان چه څنګه انسان له ځناورانو ښخه مینه کوی، هغه له انسان ښخه د میني په شان نه ده پکار-له الله ښخه مینه د هغه میني نه، چه انسان یو بل ښخه کوی، نه نوره زیاتهپکار ده-

بنیادی طور باندي دانسان خداي ښخه مینه،هغه مینه پکار ده چه د هغه د الله شریعت بشپړفرمانبرداری کښی ښکاره شی.چه څنګه الله سورةال عمران کښي واي: تاسو چي له الله سره مینه کوئ نوبیا زما اتباع وکړي،الله به له تاسو سره مینه وکړی-

دا څه ابهامی خیال نه دي، ځکه چه د انسان نورو خلقو سره مینه هم اطاعت غواړی.ځنکه چه یوخوبښ کس څه کار کولو درخواست اوکي،نو انسان به هغه کس سره د میني برابر هغه کار کولوکوشش کوی- د الله مینه،هغه خلکو سره مینه کښی هم ښکاره کیدل پکار دی چه چا سره الله مینه لری.ده ته څرګنده ده چه مینه لری- یو

کس الله سره مینه لری او هغه چا نه به نفرت لری چه چاسره الله مینه لری او هغه چا سره مینه کوی چه چا نه الله نفرت لری-

ابو عمامه د پیغمبر نه روایت کړي وايي:چه څوک الله له پاره مینه کوی او الله له پاره نفرت کوی،ورکوی الله له پاره او منع کوی الله له پاره ،نو هغه خپل ایمان کامل کو:

نتیجتاً،چه د چا صحیح ایمان وی هغه به ټول هغه چاسره مینه لری چه څوک الله سره مینه لری- سورة مریم کښی الله دي له اشاره کوی چه الله له نیکو خلکو له پاره د ایمان والا خلکو په زړه کښی مینه اچوي-

إِنَّ الَّذِينَ آمَنوا وَعَمِلُوا الصّالِحاتِ سَيَجعَلُ لَهُمُ الرَّحمٰنُ وُدًّا

19:96

بیشکه هغه کسان چي ایمان يي راوړی دی او نیک عملونه ئي کړي دی زر به رحمن د دوی لپاره (د خلقو په زړونو کښي)مینه (او محبت)پیدا کړي:

ابو هریره دا هم د الله د پیغمبر نه روایت کوي او وایی.:که چري
الله خپل بنده سره مینه کوي نو هغه حضرت جبرائیل ته
خبراوکي چه هغه دي فلان اوفلان سره مینه کوی او هغه ته
واي چه هغه ورسره هم مینه اوکي.بیا جبرائیل د جنت
اوسیدونکو ته آواز وکی او واي چه:الله فلان او فلان سره مینه
کوی نو ځکه تاسو ورسره هم مینه اوکي نو جنت اوسیدونکی هم
ورسره مینه کي.او بیا هغه ته د ځمکئي د خلقو مینه ورکړي
شي-

دعا

دعاګاني یواځی خداي نه کول پکار دي/غوښتل پکار دي ځکه چه
یواځي هغه د دعا جواب ورکولي شي.یا/دعا قبلولي شي.هغه
(سبحان وتعالی)ته رسد کیدی شي چه کله پوري په اخلاص
ورته دعا کیږی-

وَإِذا سَأَلَكَ عِبادي عَنّي فَإِنّي قَريبٌ ۖ أُجيبُ دَعوَةَ الدّاعِ إِذا دَعانِ ۖ فَليَستَجيبوا لي وَليُؤمِنوا بي لَعَلَّهُم يَرشُدونَ

2:186

او كله چي زما په باره كي له تا نه زما بندګان تپوس وكړی،نو يقيناً زه نزدي يم،د دعا كوونكی دعا قبلوم كله چي له مانه دعا غواړی-

PAGE46

پيغمبر په دي خبره ټينګاركړی دی واي:چه كه تاسو دعا غواړی نو يواځی الله نه غواړي او كه مدد لټوي نو الله سره يي اولټوي:.
ځكه چه انسان نه يا د انسان په ذريعه،كه مړوي او كه ژوندي، دعا غوښتل د شرک يو قسم دي.چه چا نه دعا غواړيدلي شی هغه نه ده عبادت يو څيز جوړ شی.
النعمان ابن يشيرروايت كوی چه پيغمبر وئيلی دي:دعا عبادت دی

: إِنَّ الَّذينَ تَدعونَ مِن دونِ اللَّهِ عِبادٌ أَمثالُكُم ۖ فَادعوهُم فَليَستَجيبوا لَكُم إِن كُنتُم صادِقينَ

7:194

بیشکه هغه خلق چي تاسو یی له الله نه غیربلئ،(هغوی)ستا سو په شان بندګان دي-.

نو ځکه د (کیتهولک)عیسایانو خپل پادریانو نه دعا غوښتل /خپل پادریان بلئول شرک دي.پادری اینتهونی د امداد له پاره بلئیلئ کیږی/د امداد له پاره تري دعا غوښتلي کیږی- جوډتډییس د ناممکتاتو مشر پادری دي او دلاعلاجه بیمارو،دواده نه کیدلو او هم داسي کارونو له تري دعاغوښتلي شي، (کرسټوفر) پادری،چه ده مسافرانو مشرپادری وو او چه کله به څوک په سفر روانیدل نو دهغه د حفاظت دعا کووله پاره یو object خو ۱۹۶۹ کښی، کریسټوفر پادری، د پوپ په حکم پس ددي نه چه دا خبره پښه شوه چه هغه جعلی پادری وو، بغیر د څه رسم نه د پادریانو لړلیک نه لر کړي شو-

PAGE47

د حضرت عیسی مور،مریم،اوفریښتو ته لکه مائیکلمس نه دعا غوښتل هم شرک دي-
دي پوري چه عیسایان چه څوک د پادریانو عبادت نه کوی،چه کله د حضرت عیسی په ذریعه یا د هغه په نوم دعا غواړی،نو شرک کوی. هم دغه ځي ،که مسلمان محمد نه دعا غواوړی نو شرک کوی.

نتيجتاً الله پيغمبر ته خپل پيرانو ته خبر ورکولو حکم ورکوی،
7:188

قُل لا أَملِكُ لِنَفسي نَفعًا وَلا ضَرًّا إِلّا ما شاءَ اللَّهُ ۚ وَلَو كُنتُ أَعلَمُ الغَيبَ لَاستَكثَرتُ مِنَ الخَيرِ وَما مَسَّنِيَ السّوءُ ۚ إِن أَنا إِلّا نَذيرٌ وَبَشيرٌ لِقَومٍ يُؤمِنونَ

:او اويي (ای محمد):ماسره د ښه کوولو يا د نقصان وروکولو ځواک نشته که زما د خپله ځان نه وی نو هم،خو که الله غواړی.که ماسره د غيبو علم وو،نو ما به خامخا يواځی ښه راټول کړی وو او هيس شر به ماته نه وو رارسيدلئي

PAGE 48

ابوهريره روايت کوي چه کله دا آيت پيغمبر باندي نازل شو:

خپل نزدي خپل وويروه
:
نو هغه خپلو خپلوانو ته دا اووي:(اي)د قريش خلقو، په ښه عمل باندی د الله نه نجات حاصل کي،ځکه چه ځه ستاسو الله مقابله

کښی هیس پکار نشم راتلي.....(اي) فاطمه، د محمد لور،دي دنیا کښی چه څه غواړي،زمانه اغواړه،خو د الله مخکي ته څه هیس ګټه نشم درکولئي-

PAGE 49

الله ولئي په ځمکه انسان پیدا کړو:

د انسان د تخیلق د مقصد پښتنه هغه دنیا ته خوریدي شی چه کم کښي هغه (اوسیګی- بیا به دا پښتنه داسي وی،:خداي ولي دي دنیا کښی انسان پیدا کړو: خداي څه مقصد له دی دنیا کښی انسان پیدا کړو، یو ځل بیا،د دي سوال جواب د قرآن سورة ملک اور سورة کهف کښی معلومیږی:

الَّذي خَلَقَ المَوتَ وَالحَياةَ لِيَبلُوَكُم أَيُّكُم أَحسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ العَزيزُ الغَفورُ

67:2

:هغه ذات چي مرګ او ژوند يی پيدا کړي دی،د دی لپاره چی تاسو وآزماي چي په تاسو کښي د عمل په لحاظ کوم يو ډير ښه دي.او هم دی ښه غالب او ډير بخښونکی دي-

إِنّا جَعَلنا ما عَلَى الأَرضِ زينَةً لَها لِنَبلُوَهُم أَيُّهُم أَحسَنُ عَمَلًا

18:7

بيشکه مونږ (چی يو) مونږ هر هغه څيز چي د ځمکی له پاسه ده د دغی لپاره زينت ګرځولي دی.دي لپاره چي مونږ دی وآزمايو چي په دوی کښي کوم يو د عمل په لحاظ ډير غوره دی:.

PAGE 50

نو په دي دنيا کښي دانسان د تخليق مقصد ده دي د چلول امتحان دي. د ژوند او مرګ،مال او غريبئ ،صحت او ناروغتيا ده دنيا

د بد انسانانو نه د ښه انسانانو تلل کوولوله جوړه شوي وه. په دي دنیا کښی د ایمان پته د انسان ده چلول نه لګئي. دا یاد ساتل پکار دي،چه څه هم وی،د چلول دا امتحان د انسان باره کښي خداي خبرووول نه دي ځکه چه د هغه د پیدا کولو نه مخکښی هغه (الله سبحان و تعالی) ته د انسان باره کښی هر څه پته وه-دا امتحان د قیامت ده ورځی دا خبره کلکه کولو لپاره دي چه څه جهنم ته ځی هغه د دي حقدار دي او که څوک جنت ته ځی نو هغه یواځی د الله په رحمت له وجي ځی- په دي ژوند کښی،د انسان متعلق،ده چلول دا امتحان دوه موخو له دي: اول د انسان روحانی وده، او بل : سزا او جزا-

روحانی وده:

اساسی طور باندي ددي دنیا امتحان د انسان روحانی وده لپاره دي.څنګه چه سخت اور د خراب سرو نه خالص سره بیل کي چه څه سره هغه قدرتی طور یو ځاي وی،دغه څي امتحان د مسلمانانو اخلاقی کردار چلول پاک کي- دا به مسلمانانو (زور)راوړي چه دي په خپله څپکو هیلو باندي لوی د روحانی ځانتیاوؤ انتخاب اوکي-

اګر چه هر یو امتحان پاس کیږی نه خو بیا هم یو مسلمان روحاني سبق تری حاصلوي چه کم هغه راتلونکو امتحانونو کښی مرسته کوی-

سخاوت او قناعت:

مثال په طور باندی،انسانی هره معاشره کښی د سخاوت او قناعت خصوصیات ټولو نه ښه خصوصیاتو کښی ګڼرلي کیږی.
(بهر حال)،دي خاصیتونو کښی یو هم وده نشی کولو که ټولو خلکو یواومره شتمن وی.قناعت هله راتلی شی چه کله انسان ته پته وی چه ضرورت مند ځان سره شر یکول ښه خبره ده او هغه د خپل مال ذخیره کولو هیلو مخالف کوشش کوی.بل اړخ ته،قناعت هله پیدا کیږي شي چه کله انسان د حسد او لالچ بدوله مات ورکي.په دي دنیا کښی د مال غیرمساوی تقسیم په ذریعه خالق ډیر په حکمت سره دي روحانی مبارزو له پراو جوړ کړی دي.قرآن کښی سورة النحل کښی الله واي،:او الله ستاسو ځیني په ځینو نورو باندي په رزق کي غوره کړي دي:

لالچ او کنجوسي د مال جمع کولو د انسانی (هیلو)ډیرشرناک مخونه دی.قرآن کښی مسلمان ته خبر ورکړي شوي دي چه مال د خداي له طرفه انسان سره امانت دي.مال د انسان د پیدائش نه مخکښی دنیا کښی موجود وی او هم دنیا کښی پاتي شی چه کله انسان مړ شی.که دا مال د الله احکاماتو مطابق خرچ شی نو دا خپل مالک له په دوانړو (جهان)کښی ګټه ورکوی.خو که چري ده په خودغرضي استعمال شي نو دي ژوند کښی تري هم یو لعنت جوړ

شی او بل (جهان)کښی هم د سزا باعث شی.قرآن کښی سورة انفال کښی الله مسلمانان خبرداره کوی چه د مال او اولاد د فتنو له پام کوی:

PAGE 52

وَاعلَموا أَنَّما أَموالُكُم وَأَولادُكُم فِتنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِندَهُ أَجرٌ عَظيمٌ 8:28

او تاسو پوهه شی چی بیشکه خبره همداده چي ستاسو مالونه او ستاسو اولادونه ازمائش دی؛.

الله مزید په سورة منافقون کښی مسلمان خبرداره کوی چه د مال او اولاد هیلی د الله د اطاعت نه ځان اړولو ته مه پریږدئ ځکه چه ده د ملکیت آزمائش دي.

يا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنوا لا تُلهِكُم أَموالُكُم وَلا أَولادُكُم عَن ذِكرِ اللَّهِ ۚ وَمَن يَفعَل ذٰلِكَ فَأُولٰئِكَ هُمُ الخاسِرونَ

63:9

:ای هغه کسانو چې ایمان یی راوړی دی!تاسو د الله له ذکر نه خپل مالونه غافل کړی او نه اولادونه:

وَهُوَ الَّذي جَعَلَكُم خَلائِفَ **الأَرضِ وَرَفَعَ بَعضَكُم فَوقَ بَعضٍ دَرَجاتٍ لِيَبلُوَكُم في ما آتاكُم** ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَريعُ العِقابِ وَإِنَّهُ لَغَفورٌ رَحيمٌ

6:165

او ستاسو ځینی یي د ځینو(نورد)له پاسه په درجو کي پورته کړل دي لپاره چی تاسو وآزمایی په هغه څه کي چی تاسو ته یی ورکړی دي.:

په دي دنیا کښی د مال جمع کولو خواهش نشی پورا کیددلي.انسان سره چه څانه ډیر وی هغه نه نور هم غواړی.پیغمبر واي،

:که سړی سره دسرو یو وادي وی نو هغه به د بلي هیله کوی،ځکه چه د قبر د ځاوري نه علاوه هیس څیز هم د هغه خله نشی ډکه ولي.

ده منفی هلیی،یوائی خپل مال نه د خیرات ورکولو په ذریعه قابو کیدی شی.

PAGE 53

نو الله خپل پیغمبرانو ته حکم ورکوی چه خپل پیرانوکښی شتمنو نه خیرات راټول کښی چه غربیانانو کښی ئي اوویشی.

خُذ مِن أَموالِهِم صَدَقَةً تُطَهِّرُهُم وَتُزَكّيهِم بِها

9:103

ته د دوی له مالونو نه صدقه (ای نبی)واخله ،چی ته دوی پاک کړی اوپه دي سره ي تزکيه وکړي:

صدقه شروع نه عربئ نوم زکوة (فرض صدقه)باندي اداري په طور شروع کړی شوه.

(هر) مسلمان چه ورسره اضافی/زيات مال وی په هغه فرض دي چه د هغه يو مقرره حصه هر کال د عبادت په طور ضرورت مندو له ورکي- زکوة نه ورکول يو لوي ګناه ده- دا صدقه ورکول يو مسلمان کښی دا احساس پيدا کولو کښی مدد کي چه دا مال د هغه نه دي چه څنګه ي خو ښه وی هغه څئ به کئي .دا دوی ته ښائ چه دوی صرف لنډ وخت له ددی مال مالکان دی- او دا چه دوي به ضروري ددي نه ډير غربيو له تري حصه ورکوی.څکه الله ريښتن مسلمانانو باره کښی بيانوي چه دا هغه دي چه ځوک خپل مال کښی د ضرورت مندو حصه منی.

وَفي أَموالِهِم حَقٌّ لِلسّائِلِ وَالمَحرومِ

51:19

او د دوی په مالونو کښی به د سوالګرو اود محروم(مسیکن)حق وو.

PAGE 54

په هر صورت،(د چا ښودلي یا د چا قابو کولو له نه) بلکه دا صدقه د الله د رضا لپاره په اخلاص سره ورکول پکار دي او د دي صدقي اجر بیښی ورک شی که دا د دنیاوی ګټه له وی. سورة بقره کښی الله دي حقیقت ته مخاطب دي-

يا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنوا لا تُبطِلوا صَدَقاتِكُم بِالمَنِّ وَالأَذىٰ

2:264

ای هغو کسانو چي ایمان ي راوړی دي خپل خیراتونه په احسان بارولو(زیاتولو) او ضرر رسولو سره مه بربادوئ-

د مال خواهش

حسد د مال خواهش نور هم راښکاره کي.خداي مونږ ته دا هدایت کړي دي چه د هغه څه غوښنه/خواهش مه کوي چه څه ما نورو له ورکړي دي.خداي سورة النساء کښی دي مسلیئ له مخاطب دي.

وَلا تَتَمَنَّوا ما فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعضَكُم عَلىٰ بَعضٍ

4:32

او د هغه شي آرزو مه کوي چي په هغه سره الله ستاسو ځینی په ځینو نورو غوره ګرځولی دي:

پیغمبر د الله په دي هدایت باندي بیا تکرار کړي دي او وئیلی ي دی: خپل نه کم نصیبو ته ګوره او ځان نه پورته ته مه ګوره .دا ستا ده پاره ښه ده په دي چه ته هغه څه باندي ناشکره نشی چه کم الله تا له درکړی دي-

چه کله انسان خپله توجو په هغه خلکو مرکوزه کي چه چا سره د ده نه زيات دولت وی،نو حسد پيدا کيدل شروع شی.بيا عام طور باندي هغی دا محسوسی او(واي) په خداي هغی سره انصاف نه دي کړی.او بيا دوی خپل خواهشونه پورا کولو له چه کم نورو سره وی،ډيري گناه کولي شي.ددي په ځاي،اسلام نصيحت کوي چه ځان نه کم نصيب والا خلکو ته خيال ووکي-چه څانه هم گرانه وی/مشکل وی،هميشه داسي نور خلک وی چه نور زيات مشکل حلاتو کښی وی، نو ځکه د ځان نه کم نصيب خلکو ته خيال کوولو سره انسان ته خپل هغه ډير د الله نعمتونه رایاد شی چه کم الله ورله ورکړی وی.دا دي روحانی کوشش کښی شامل دي چه ښه قناعت پيدا کوولو لپاره د حسد نه ځان بچ کړي شي. د ټولو پيغمبرانو تعليمات مطابق،د مادي ځيزونو ملکيت د دي دنيا اصلی مال دولت نه دي.ابو هريره د آخری پيغمبر نه روايت کوی او واي،:دولت مال نه دي بلکه قناعت دي:.

د قناعت اختيارولو دا مطلب نه دي چه انسان دِ هغه حالت قبول کی چه کم کښی هغه وی چه څنگه هم وی او ځان (بهتره)کولو کوشش دِ نه کوی.د دي مطلب دي چه يو ښه معيار ژوند حاصلولو له پاره خپل ښه کوشش نه پس د هغه صفا ضمير سره قبول کي چه څه الله ورله مقرر کړی وی.خپل کوشش نه پس خپل معاملات الله په لاس کښی پريښودو کښی زړه ته د دي دنيا د خوندونواو د هيلو نه سکون په لاس راتليشی.دي باره کښی خداي د قرآن

سورة الرعد کښې واي.:خبردار شي -

أَلا بِذِكرِ اللَّهِ تَطمَئِنُّ القُلوبُ

13:28

يواځي د الله په ذکر(ياد) سره زړونه مطمئن کيږي

آفتونه

د دي ژوند آزمائش په کم نصيبې او آفتونو په شکل کښې هم راځې چه کم سره يو ريښتن مسلمان روحانې وده کوې او د ګناهونو نه ي پاک کړی.بل اړخ ته،د ژوند د بدبختې آزمائشونه يو ګمراه مسلمان ته صيح لاره ته واپسې يادوي او کافرانو ته د بل ژوند نه مخکښې په دي ژوند کښې سزا ورکوی.

صبر

آفتونه يو بنياد وي چه په کم باندي د صبر ډير لوي روحانې خصوصيات پيدا کيږی.نو ځکه دا د حيرانتيا خبره نه ده چه نيکو خلکو ته خپل ژوند کښې ډير غمونه او مشکلات مخ کيږی- سعد

روايت کوی چه هغه د پیغمبر نه پښتنه اوکړه چه انسانانو کښی چا ته ډیر آزمائشونه ملاؤ شویوو او هغه جواب ورکړو:پیغمبران او بیا چه څوک ډیر دهغی شان وو،انسان د هغه د ایمان درجۀ مطابق آزماولي شي- که د هغه ایمان مضبوط وی نو د هغه آزمائش سختی کښی زیات شی او که د هغه ایمان کښی کمزوری وي نو هغی مطابق به به آزماولي شي:

د آفت په وخت کښی په الله مکمل توکل نه اصلی صبر پیدا کیږی.خپل مالک باندي باورد عبادت یو ضروری اړخ،او د اصلی ایمان قدرتی نتیجه ده-

Page 57

په الله باندي ایمان مطلب دا قبلوول دي چه د هغه د اجازت نه بغیر دي کائنات کښی هیس نشی کیدي، نو بیا د انسان د مکمل باور حقدار یواځی الله وي- ځکه چه صرف د الله وعده ده چه هغه ي چري نه ماتوي.

دا هډو څه خبره نه ده چه انسان څا نه هم نیکوکار وی، هغه نه غلطی کیدی شی.انسان به همیش له د خپل خطاکار فطرت له وجئي یو بل خفه کوي.او هم داسي الله د حضرت یعقوب خبره سورة یوسف کښی کوی:

إِنِ الحُكمُ إِلّا لِلَّهِ ۖ عَلَيهِ تَوَكَّلتُ ۖ وَعَلَيهِ فَليَتَوَكَّلِ المُتَوَكِّلونَ

.12:67

:حکم نشته مګر خاص د الله لپاره دي،خاص په هغه باندي ما توکل کړي دي او لازم دي چي توکل کوونکی یواځي په هغه باندي توکل وکړی:

الله مزیدانسان له باور ورکوی چه که چري دي په الله مکمل توکل وکړی نو الله په ډیر ګران وختونو کښی دوی له کافی وی.

ۚ وَمَن يَتَوَكَّل عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسبُهُ

65:3

:او هغه څوک چي په الله باندي توکل وکړی،نو همدی لپاره هغه کافی دی-

په الله باندي توکل به الله باندي دي کلک ایمان کښی شامل دي چه یواځی الله له پته ده چه انسان له څه بهتره دي:او دا کلک ایمان چه څه انسان ته ښکاری چه ده له ښه دي،هغه وروستو کیدي شی چه ورله ښه نه وی.چه څنګه الله سورة بقره کښی وایی،

وَعَسىٰ أَن تَكرَهوا شَيئًا وَهُوَ خَيرٌ لَكُم ۖ وَعَسىٰ أَن تُحِبّوا شَيئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُم ۗ وَاللَّهُ يَعلَمُ وَأَنتُم لا تَعلَمونَ

حال دا چي دا ستاسو به یوشی بد ګڼړي حال دا چه هغه به تاسو لپاره ډیر غوره وی او کیدی شی چه تاسو به یوشی خو ښوي،حال دا چی هغه به تاسو لپاره ډیر بد وی،اوالله پوهیږی او تاسو نه پوهیږئ۔

چه په کم مشکلاتو سره الله انسان نه امتحان اخلی هغه خاص د هغه کس د ضرورتونو اور حالاتو مطابق وی.الله هر کس له د هغه وړتیاوئ مطابق مشکلات جوړوي چه د هغه کس غوړه بهرته راوباسی.دا غلطه او نا انصافی وی چه انسان د هغه د طاقت نه زیات اوزمائیلی شی او بیا د دهغه په ناکامي سزا ورکړي شي. نو ځکه الله قرآن کښی ډیر آیتونو کښی ده ټیګارکړی دی چه هغه چاسره ناانصافي نه کوی،مثال په طور هغه سورة الکهف کښی واي:

وَلا يَظلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا

18:49

:او ستا رب په هیڅچا ظلم نه کوی:

که الله په رښتیا انصاف کوي نو بیا دا مطلب دي چه د انسان مشکلات چه په دي ژوند کښی د هغه مخي له راځی د هغه د سمبالولو وړتیا نه زیات نه وي.

انسان دا حقیقت بار بار قرآن کښی لوستئ ـ د هغه له دوباره ډاډ ورکولو مثال سورة بقره کښی معلومیږی،.

او الله هیڅ یو نفس نه مکلف کوی مګر د هغه له وس سره سم:.نور،الله ذوالجلال وعده کوی چه ده مشکله حالات چه انسان له په ژوند کښی مخئي له راځی هغي کښی به د آرام وخت هم راځی چه مشکلات مسلسل وونو هغه به یقیناً زغملو وړنه وو- ډیر په کلکه سورة نشرح کښی دوه ځایه واي:

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

94:5-6

.نو بیشکه له سختی سره آسانی شته،بیشکه له سختی سره آساني شته.

نا اُمیدی

د ددي حقیقت دوجئي اسلام کښی خودکشی په څرګندئ حرامه ده الله سورة انساء کښی واي:

وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

4:29

او تاسو خپل ځانونه مه وژنئي،بيشکه الله په تاسو باندي بي حده مهربان دي:

Page 60

چه څوک خودکشی کوی هغی اصل کښی دا خيال وی چه الله هغی د هغی د وړتيا نه ها خوا باراچولی دي.دوی خالق له د دروغو الزام لګئ چه دوی سره د ناانصافئ سلوک کي او ځکه د کفر غلط حالت کښی پريوزی- خپل ايمان رد کولو له وجي د خداي باره کښی د دوی فکر بد شی اودوی په سخته نا اُميدئي کښی پروزی.

دوی واي چه ژوند دا نه ناانصافه دي چه ژوندي پاتی کيدو کښی څه مطلب نشته.

إِنَّهُ لا يَيأَسُ مِن رَوحِ اللَّهِ إِلَّا القَومُ الكافِرونَ

12:87

بيشکه شان دا دي چي د الله له رحمت نه نه نا اُميده کيږی مګر کافر قوم:

ځکه خداي انسان له خبر ورکوی چه څوک له هغه باره کښی بد خيالات ساتي له هغه د پاره د جهنم دائمی عذاب دي.

سورة فتح کښی الله واي:

وَيُعَذِّبَ المُنافِقينَ وَالمُنافِقاتِ وَالمُشرِكينَ وَالمُشرِكاتِ الظّانّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوءِ ۚ عَلَيهِم دائِرَةُ السَّوءِ ۖ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيهِم وَلَعَنَهُم وَأَعَدَّ لَهُم جَهَنَّمَ ۖ وَساءَت مَصيرًا

48:6

او دي لپاره چي منافقوسړواو د منافقو ښځو او مشرکو سړيو او مشرکو ښځو ته عذاب ورکړی،هغه چي په الله باندي ګمان کوونکی دي.بد ګمان،په دوی دي د بدي راګرځيدل وی،او الله په

دوی باندي غضب کړی دی او په دوی يي لعنت کړی دی او دوی له یی (جهنم)تیار کړی دی او هغه د ورتلو بد ځائي دی:

PAGE 61

اُمید :

بل اړخ ته د الله د انصاف او رحم وعده یو ایمان والا له باور ورکوی چه هغه له صبرسره د دي دنیا مشکلاتو ته مخ کړي - نو ځکه د الله دَ رحم اُمید د ایمان یو ضروری حصه ده- چه څوک په الله ایمان ساتی او په صبر هغه څه کولو کوشش کوی چه څه ټهیک دي هغی دا حق ساتی چه د الله د رحم اُمید اوساتی ځکه چه الله د صبر کولو والا مدد او مرسته کولو وعده کړي ده:

يا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنُوا استَعينوا بِالصَّبرِ وَالصَّلاةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصّابِرينَ

2:153

ای هغو کسانو چه ایمان ي راوړي دی!په صبر او(لمانځه) سره مدد غواړئ،یقیناً الله د صبر کوونکو ملګري دی:

إِنَّ الَّذينَ آمَنوا وَالَّذينَ هاجَروا وَجاهَدوا في سَبيلِ اللَّهِ أُولٰئِكَ يَرجونَ رَحمَتَ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ غَفورٌ رَحيمٌ

2:218

يقيناً هغه کسان چي ابمان ي راوړي دی هغه کسان چی هجرت ي کړی دی او جهاد ي کړی دی د الله په لاره کي،دغه کسان د الله د رحمت امید لري،او الله ډيربښونکی،ډير مهربانه دی-

يقيناً په الله پرخلوصه ايمان باندی د صبر اجر جنت دي.الله خپل ايمان والا د خپل اجر نه داسي خبروی:

وَلَنَبلُوَنَّكُم بِشَيءٍ مِنَ الخَوفِ وَالجوعِ وَنَقصٍ مِنَ الأَموالِ وَالأَنفُسِ وَالثَّمَراتِ ۗ **وَبَشِّرِ الصّابِرينَ**

الَّذينَ إِذا أَصابَتهُم مُصيبَةٌ قالوا إِنّا لِلَّهِ وَإِنّا إِلَيهِ راجِعونَ

2:155-6

:او صبر کوونکو ته زیری ورکړه هغه کسان چي کله دوی ته څه مصیبت وورسي(نو)واي:یقیناً مونږ د الله مملوک یو او بیشکه مونږه خاص هغه ته ورګرځیدونکي یو-

PAGE 62

د صبر اساس هم په دي ایمان/یقین باندي دي چه انسان ته څه هم پیخیړی هغه اصل کښی د هغه د بد عمل نتیجه وی- الله په سورة شوری کښی انسان ته دا حقیقت وریادوی :اوتاسو ته چي څه مصبیت هم رسی،نو په سبب د هغو کارونو چي تاسو کړي دی او هفه ډیر(ګناهونه)معاف کوی:.

حقیقت دا دي چه الله انسان ته د هغه ډیر بد عمل معاف کړي دي.که چري هغه په سځتی د هر عمل سزا ورکوله نو دوي او په ځمکه باندي هر څه به تباه شوي وو.الله په سورة فاطر کښی دي خبري ته مخاطب دي:

وَلَو يُؤاخِذُ اللَّهُ النّاسَ بِما كَسَبوا ما تَرَكَ عَلىٰ ظَهرِها مِن دابَّةٍ

35:45

او که چیری الله خلق نیولي وی په سبب د هغو(بدو عملونو) چي دوی کړی دي،نو د دي،(ځمکي)په شا به ي (هيڅ)زنده سر(خوځنده)نه وو پريښي:-

نو ځکه د ښو آزمائش او د بدو فتنه دوانړه ایمان والا له فائده ورکوی. د یو ریښتن ایمان والا ژوند د انسانی چلند د حدونو مینځ کښی متوازن وي- نه خودوي د ژوند بریا وو سره دانه خوشاله کیږی چه الله هیر کړی او نه د ژوند مشکلاتو او نا کامو سره دانه نا اُمیده شی چه د الله نه اُمید ورک کړی- پرځاي دی خپل مالک او ګټه ورکونکي یاد ساتی او د هغه په فیصلوباور کوی-صهیب ابن نسان د الله پیغمبر نه روایت کوی چه هغه واي:،د ایمان والا معامله ډیره ښه ده! د هغه ټول ژوند د فائدي دی،او دا یواځی د ایمان والا د پاره ده .چه کله دی له ښه وخت راشی او هغه شکر اوباسی نو ده د هغه لپاره ښه ده او کله چه بد وخت سره مخ شی

نو هغه صبر کوی دا هم د هغه لپاره ښه ده- دا د هغه کس حال دي
چه چا د الله قدر منلي وی- نو ځکه په ښو او ښکاره شر چه څه
تقدير کي وی،یقين ساتل په اسلام باندي دايمان شپږم ستون دي- بل
اړخ ته که د يو ايمان والا ژوند کښی (هيڅ)مسلئ نه ده وي نو دا
ددي اشاره ده چه څه غلط دي- داسي حالاتو کښی يوريښتن ايمان
والا له پکار دي چه وخت رااوباسی او خپل ژوند په حقيقتونو
سوچ اوکي- ياخو آزمائش ښکاره نه دي او دي تري نه بيخبره دي
او يا دوي د صحيح (لاری)نه لري شوي دي.چه د خپل ډير مال او
اولاد نه مزي اخلی،دا د هغی د سزا نه وړانددينې دی-

Page 64

وَلا تُعجِبكَ أَموالُهُم وَأَولادُهُم ۚ إِنَّما يُريدُ اللَّهُ أَن يُعَذِّبَهُم بِها فِي الدُّنيا وَتَزهَقَ أَنفُسُهُم وَهُم كافِرونَ

9:85

او تا دي په تعجب کي وانه چوی د دوی مالونه او نه د دوی اولادونه يقيناً الله همدا اراده لری چی دوی ته په د غو (مالونو او اوالادونو)سره عذاب ورکړی او روحونه ي ووځی،په داسی حال کي چي کافران وي:

د دي دا مطلب نه دي چه ايمان والا دِ خپل ژوند کښی آفتوتونه او مسئلی غواړی ځکه چه الله ورته دا دعا ښولي ده:ای زمونږه ربه!او به مونږ باندي بوج مه ږده لکه څنګه چي تا هغه(بوج)ايښی وو په هغو خلکو باندي چي له مونږ نه مخکي وو:

پرځائ دوی له د الله شکر اوباسل پکار دي چه هغه دَ آزمائشونو نه ساتلي دي-خو د آساني په وخت کښی دوی له ضروری محتاطه اوسيدل پکار دي چه د امتحان/آزمائش نه غافله نشی ځکه چه کاميابئ او خوشحالئ له وجي اکثر خلک د ژوند آزمائشونو ته وړاونده شی.

يادګيرنه:

امتحان ځينی وختونو کښی هغو له چه څوک د صيح لاری نه لري شوي وی،د سزا په شکل کښی يادګيرنه شی او د صيح لاري ته د واپسی لپاره هڅونه شی. - چه څه هم وی،چه کله په دوی آفت راشی يا د دوی چا ډير نزدي او ښوګوله،نو هغه څوک چه خپل غلطياني پيژوندو له تياروی،هغه راويښ کي

.

وَلَنُذيقَنَّهُم مِنَ العَذابِ الأَدنىٰ دونَ العَذابِ الأَكبَرِ لَعَلَّهُم يَرجِعونَ

32:21

:او مونږ به خامخا په دوی د نژدي(لږ)عذاب ته و څکو،له ډیر لوی عذاب نه مخکي،د دي لپاره چي دوی(له کفرته اسلام ته)راوګرځی:.

Page 65

د آفتونو امتحان د انسان خپلو خلکو سره په غیر انسانی سلوک په شکل کښی هم راتلي شی چه انسان ته د هغه ګمراهی وریاده کي.څنګه چه د بوسنیا مسلمانان چه د اسلام نه ډیر لري شوي وو، باندي د سربیانو ناځرګنده ظلمونه یا د صدام په کویت باندي وحشیانه یرغل او ورپسي د امریکي په عراق کښی عامو ځایونو باندي بیتوپیره بمباری- الله دا ښکاره کئ چه څه انسان د لاسه زغمی،هغه دي د خپله لاسه په ځان راولي.چه څه هم وی خو رنځونه د نیکی/صداقت لاری ته د واپسی یادګیرنه وی-

ظَهَرَ الفَسادُ فِي البَرِّ وَالبَحرِ بِما كَسَبَت أَيدِي النّاسِ لِيُذيقَهُم بَعضَ الَّذي عَمِلوا لَعَلَّهُم يَرجِعونَ

30:41

په وچه او لونده(براو بحر)کي فساد خور شو،په سبب د هغو(عملونو)چي د خلقو لاسونو کړي دی،ددي لپاره چي هغه

(الله)په دوی ځینی برخه(د سزا)د هغو عملونو و څکوی چي دوی کړی وي،د دي لپاره چي دوی راواپس شي:.

منافقت

آفتونه/مشکلات هغه څوک هم راښکاره کي چه څوک د ایمان د دروغو دعوی کوي او هغه چا ته چه څوک کفر کوی دا ورته هم څرګنده کي چه دوي په خپله مرضی ځان له (جهنم) خوښوي داسي ډیر خلک پاتي شوي دی چه غلط مقصد له اسلام قبول کي. او بیا د خپل دین بدلولو نه مخکیی چه پس ته مشکلاتو ته ورمخ شي نو بیا خپل زړي عقیدی ته بیرته اوګرځی .الله قرآن کښی سورة العنکبوت کښی واي:،

أَحَسِبَ النّاسُ أَن يُترَكوا أَن يَقولوا آمَنّا وَهُم لا يُفتَنونَ وَلَقَد فَتَنَّا الَّذينَ مِن قَبلِهِمۖ فَلَيَعلَمَنَّ اللَّهُ الَّذينَ صَدَقوا وَلَيَعلَمَنَّ الكاذِبينَ

29:2-3

ایا خلقو دا گمان کړی دي چي دوي به په خپلي دي وینا پرښبودلي شی چی مونږ ایمان راوړي دی،حال دا چی دوي په نه ازمایلي کیږی.او یقیناً یقیقتناً مونږ هغه کسان آزمایلی وو چي له دوی نه مخکی وو.نو خامخا ضرور به الله هغه کسان معلوموي(ظاهروی)چي (رښتینی)دي او خامخا ضرور به دروغجن معملوموي.:

سزا:

هغه څوک چه د الله مقرر شوي حدونو نه تجاوز کوي خپل ځانونه په دي او بله دنیا کښی سزا ته مخکیی کئ.

پورا قران کښی الله ډیر داسي قومونو باره کښی بیانوي چه چا د الله هدایت رد کړو او ورپسی تباه کړی شو .دا قصي د الله د احکاماتو خلاف بغاوت د نتیجي نه د انسان خبرداره کولو لپاره دي.سورة النور کښی الله ټول خبرداره کوي،

:نو هغه کسان دي وویریږی چي د هغه (رسول) له حکم نه مخالفت کوي،له دي نه چي دوی ته څه آفت ورسیږی،یا دوی ته ډیر دردوونکی عذاب ورسیږی-

سزا چه مختلو لارو په ډول کيدي شي.کيدي شي چه ټولو نه ښکاره سزا چه نن سبا انسان ته ځورولي ده،په ډيرو ملکونو کښی د ايډزبيماری وی چه کمه د طب په تاريخ کښی ټولو نه اول په اسی دهای په شروع کښی ښکاره شوه- د دي بيماری نه متاثره اکثريت په ټولي دنيا کښی د هغه خلکو دي چه د چا خلکو سره جنسی تعلقات وی-اول کښی هم جنسه د دي اصلی شکار وو بيا دوه اړخيزه جنسه اوبياهغه چه ډير خلکو سره جنسی تعلق لري او په رګونو کښی نشه کولو والا.دا ټولي ډلي هغه وی چه د الله د هغه شريعت ي ښکاره بغاوت کوو چه کم د سړي او ښځی جنسی تعلق د واده حد کښی د ننه پوری محدوده کوي او هغه شريعت چه د نشي توکي منع کوي.څه خلک دا په ګوته کولي شي چه ايډز د وينی ورکولو په ذريعه پاکو کسانو پوري هم خوره شوي وه.

انتقال:

او يا مور پلار نه بچو ته چه څه هم وی خو طبی شماري دا ښکاره کوي چه داسي کيسونه د دي نوروګروهو په مقابله کښی ډير کم دي- په هر حال کښی- الله سورة انفال کښی خبرداره کوي چه کله د هغه عذاب /سزا راشی نو بيا صرف د بدو پوري محدوده نه وی بلکه ټوله معاشره متاثره کوی،

وَاتَّقوا فِتنَةً لا تُصيبَنَّ الَّذينَ ظَلَموا مِنكُم خاصَّةًۖ وَاعلَموا أَنَّ اللَّهَ شَديدُ العِقابِ

8:25

:او تاسو له هغي فتني نه ځان وساتي چي په تاسوکي به يواځی خاص ظالمانو ته نه رسيږی او پوه شي چه بيشکه الله ډيرسخت عذاب ورکولو والا دي:

يوزر او څلور سوه کالا مخکښی پيغمبر د داسي آزمائش وړاندوينه کړي وه- ابن عمر د هغه نه روايت کوی،

:چه کله خلک خپلو کښی زنا(ډيرو خلکو سره کثرت سره زنا کهلاؤ شروع کي نو هغی کښی به وبا او داسی رنځونه خواره شی چه د هغوی مخکيۍ خلک تري ۰بيخبره وو-

چه څه هم وی، ايډز د دي بيمارو سلسله کښی يوه بيماري ده-د ايډزنه مخکيی دا خبرداري يوی بلي بيماري شکل کښی راغلي وه

چه هرپيزورته وئيلى کيدل چه شپيتمي او بيا اوويا دهائ کښى به زناکارو کښي په لويه پيمانه خوره شوي وه- د اوويا دهائ ميځ کښى امريکه کښى اعلاميه شوي وه چه ده بيمارى وبا او ددي ترننه څه معلوم علاج نشته. د دي نه د خلکو پام په (اوويا)دهائ آخرى پوري واوړيدو ځکه چه دا وژونکى نه ده او ايډز وه.

Page 69

الله دنيا ولي جوړه کړه:

انسان سره اړوند،ددي دنيا او چه څه دي کښى دي،د جوړولو مقصد قرآن کښى خاص طور باندى بيان شوي دي. الله سورة ابراهيم او الانعام کښى واي،

اللَّهُ الَّذي خَلَقَ السَّماواتِ وَالأَرضَ وَأَنزَلَ مِنَ السَّماءِ ماءً فَأَخرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَراتِ رِزقًا لَكُم ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الفُلكَ لِتَجرِيَ فِي البَحرِ بِأَمرِهِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الأَنهارَ

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمسَ وَالقَمَرَ دائِبَينِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيلَ وَالنَّهارَ

14-32-33

الله هغه ذات دي چي آسمانونه او ځمکه یی پیدا کړی دي او له بره نه پي اوبه نازلي کړیی دیی،بس په هغو سره یی له میوو نه تاسو لپاره رزق راوستلي دی او تاسو لپاره یی بیړي مسخري کریی دي،د دي لپاره چي هغه (بیړی)د هغه په حکم سره په سمندر کي رواني وی،او تاسو لپاره یي نهرونه مسخر کړي دي:.

او تاسو لپاره یی نمر او سپوږمی به کار لګولي دی،په داسي حال کي چه د قانون مطابق ګرځي او تاسولپاره یي شپه او ورځ په کار لګولي دي.

Page 70

:د سبا (دړنا)چونکی دی او شپه یي د آرام ذریعه ګرځولیی ده اونمر سترګه او سپوږمي یی د حساب ذریعی ګرځولیی دي دا د ښه غالب،ښه پوه ذات اندازه کول دی-

او دی هغه ذات دي چي تاسو د هغو په ذریعه سره دوچي او سمندر په تیارو کي لا ري مومئ - یقیناً مونږ آیتونه ښه (واضحه) بیان کړي دی د هغه قوم لپاره چي پوهیږی.

دي دنیا کښې چه څه هم دي،د انسان خدمت له جوړ شوي وو که
هغه د انسان د ایجاد محصول وی لکه بیړی او که قدرتی وی، هر
څه الله د انسان فائدي له ورکړي دي- بهرحال داسي نعمتونه بغیر
له ذمه داري نه نه وی-انسان له پکار دی چه د الله نعمتونه او رحم
ووپیژنی او د الله شکر اوباسي اود هغه تسبیح کي.هغه(الله) سورة
زخرف کښی انسان ته دا دعا ښویلي ده چه کله هغه د څه ځناور یا
سورلیی سواري کي.

لِتَستَووا عَلىٰ ظُهورِهِ ثُمَّ تَذكُروا نِعمَةَ رَبِّكُم إِذَا استَوَيتُم عَلَيهِ وَتَقولوا سُبحانَ الَّذي سَخَّرَ لَنا هٰذا وَما كُنّا لَهُ مُقرِنين

43:13

د دي لپاره چي تاسو د هغو په شاګانو (ښه)برابر کینئ،بیا د خپل رب نعمت رایاد کړي،کله چي تاسو په دغه برابرکینئ او واویی پاکي د هغه ذات له ده چي زمونږ لپاره یی دا مسخر (اوتابع)کړي دي او مونږده ددی په قابو کي راوستونکی نه یو-

وَإِنّا إِلىٰ رَبِّنا لَمُنقَلِبونَ

43-14

او بیشکه مونږ خاص خپل رب ته خامخا (بیرته)ورتلونکی یو:.

په مخلوق باندي د الله د قانون شریعت مطابق حکومت کوول هم د انسان ذمه واری ده-

یا

انسان د دي هم مسئول دي چه په مخلوق باندي د الله د قانون مطابق حکومت اوکی.د نورمخلوق په نسبت داد انسان مقصد دي- دوی ته حکم شوي دي چه دي دنیا ځیزونه د الله قانون مطابق مینځیا کښی استمال کي- ابو سهعد الخدری د الله رسول نه روایت کوی او وایی:،ده دنیا ښیسته او زرخیزه ده،الله سبحان و(تعالی) تاسو ده دي والیان کړي یی چه اوګوري چه تاسو به ښځګه عمل کوي:.

انسان آزاد نه دي چه ښځګه یی ښوښه وی هغه ځي به دي دنیا سره کوی.ځکه د سیکولر مادیاتی معاشري،قدرت ته منفی چلند د قرآن خلاف دي- مادی معاشره قدرت ته لکه د یو دښمن ګوري چه (زیر کي)))به یی. د ماؤنټ ایورسټ د ښکلا تعریف کافی نه دي.ـــ پرځایی ددي سر کولو له د دي غونډی (ښتلو)کښی هر کال

ژوندونه ضائع شي- د دنيا بَهَرنى ځناورانو ته حيرانتيا كافى نه ده پرځايى د مغربى كمرو لپاره وروستنى صدي په سفاري كښى ډيرو ځناورنو ښكار وشواو دا ځناوران ناپيد شو،ټرافياني وركړي شوي- اګرچه سفارى وس بند شوي دي،خوځناوران چه ډير كم دى لكه رينوسورس ته نا پيد كيدو خطره ده دى ده سينګو له وجي موجوده دى چه كم لري مشرقي روايتى دوايانو او جنسى خواهش زياتولو له په خوراک يا شربتو كښى استماليږى.

ځناوران:

د قرآن مطابق،د الله نزدي د لوبو لپاره ځناوران مړه كول ګناه ده.

ابن عباس د الله رسول نه روايت كوى چه هغه وايى،

:څه د ژوندي څيز نشانه مه اخلي:كه ده خوراک لپاره نه وى نو د ژوندى ځناور مړه كول منع شوي دي.د خوند او مزي له مړه كول بنيادي طور باندي بد دي- او كه چري په معاشره كښى په جرم باندى د انسان ژوند اغستي شى يا د ځناور له خوراک لپاره نو هم به چه څانه ممكنه وى نو بغير درده به كولي شي.

شداد ابن اوس دوه څيزونو باره كښى چه كم هغه يادوى چه د الله رسول وئيلى وو،خبره كوي:، بيشكه الله هر څيز لپاره د بهلائى حكم وركړي دي.نو كله چه څوک پهانسى كوي نو په ښه طريقه ئ كوي-او چه كله څاروي حلاحلوي نو په ښه طريقه ئ كوي تاسو

کښی هر یوکس خپلی چړی تیره کي چه حلال شوي ځناور په آرامه مړشی:اګر چه په مغربی ملکونو کښی بعض کسان چه ځناورو سره مینه لری ځناورانو د حلالولو اسلامی طریقي مخالفت یی کړي دي،د دي په ځاي په بجلی کرنټ یاسر ته د چقولو له جهټکي څاروو له دي نه ډیر تکلیف ده دي.چه کله مری په تیره چاړه کټ شی نو څاروی یی محسوسوی نه او چه کله زړه کیروټډ ارټریز ته وینه بهر اوباسی نو څاروي زر بیهوشه شی.

Page 73

قرآن د ځناورانو خیال کوول محفوظه کړي دی،د سپو لپاره هم چه کم عام طور د مسلمانانو د کورونونه منع شوي دي.

ابو هریره د پیغمبر نه روایت کوی،:یو سړی روان وو نو تګی شو نو هغه یو کوی ته کوځ شو او اوبه ئي وسکلی، چه بهر تري راووتو نو یو سپی یی ولیدوچه سا نه بیسا دي او خاوره خوری- نو دي سړی ځان سره اووي چه :ده ځناورهم هغه سي تګي دي چه څنګه ځه ووم،نو هغه بیا کوي کښی ورکوز شو او خپل پیزار یی اوبو نه ډک کو.بیا ئي غاښونوکښی وونیوواو بهر راوتو او سپی له یی اوبه ورکړی.الله د هغه تعریف ووکو او معاف یی کو او جنت کښی یی واچو:.خلکو تپوس ووکو،ای د الله رسوله!مونږ ته دځناور

خيال ساتلو اجر ملاويږی؟هغه (صلی الله علیه واله وسلم)جواب ورکړو،: د هر ژوندی ځیزخیال ساتلو باندي اجر دي:ابوهریره دا هم روایت کوی چه د الله رسول(صلی الله علیه واله وسلم)وئیلی دی،: الله د بنی اسرائیل نه یو فاحشه معاف کره چه چا خپل سکارف سره پیزار اوتړو اوکوی نه یی سپی له اوبه راوستي چه کم هغی اوکتو چه تندي نه مړ کیږی.د دغي له وجي الله هغه معاف کړه:

Page 74

بل اړخ ته اسلامی شریعت کښی ځناورانو ته نقصان رسول یو غټه ګناه ده.عبد الله ابن عمر روایت کوی چه د الله رسول(صلی الله علیه و اله وسلم) وئیلي دی،:یوه ښځی ته سزا ملاؤ شوه او جهنم کښی واچولی شوه ځکه چه هغي پیشو ګیره کړي وه چه ترسو هغه مړه شوه- نه یی ورله اوبه او خوراک ورکو او نه یی پریښوده چه د ځمکی د حشرانونه اوخوری:داسي حالات شته چه کم کښی ځناورانو ته تکلیف ورکول ضروری وی لکه روانیدو له ځناور وهل او پیژرنتیا له نشان لګول ،خو بیا هم دی حالاتو کښی ،الله د دي د حفاظت حکم ورکړي دي. جابر د پیغمبر نه روایت کوی چه

هغه ځناوران په مخ باندي وهل او په مخ باندي نشان لګولو نه منع کړي دي.:

نباتات:

د انسان د دي دنيا خيال ساتلو ذمه داری په ځناورانو خيال ساتلو نه ختميګی- د نباتاتو ذکرهم په قرآن کښی ډير په درنښت شوي دي.دي پوري چه مسلمانان چه کم جهاد له ځی،د ميوو وني خرابولو نه منع شوي دی،بلکه ونه کرل د يو صدقي عمل ګڼړلي کيږی- جابر د الله د رسول نه روايت کوی چه هغه واي:، چه کم مسلمان ونه کري نو هغه ته د صدقيی ورکولو اجر ملاويږی- چه د دي وني نه څه خو ړيلی کيږی هغه صدقه ده،چه څه تري پټ شی هغه صدقه ده،چه څه تري ځناور يا مرغۍ خوري،ټوله صدقه ده چه څه څيز يا څوک کس دوي نه اخلي نو ده وني خريی واله له د صدقي اجرملاويږی-

اسلام هڅوي چه کيښت کښی هيڅ کوشش نه دی پريښودل پکار،دی پوري که دا د ايمان واله ژوند کښی آخري عمل وی که هغه يی کولي شي- انس د پيغمبر نه روايت کوی چه هغه واي،

که چري د قيامت د ورځي شروع کيدو نشانی ښکاره شی او تاسو کښی چاسره لاس کښی تخم وی نو پکار دي چه هغه يی وکری که هغه د قيامت شروع کيدو نه مخکښی دا کو ولي شي:.

نو ځکه لکه الله له د يو مقدس فرض په طور د انسان دا ذمه واري دي چه کم ماحول کښې دي پيدا شوي دي ده هغې د ټول اړخونو خيال اوساتي.دی له پکار دي چه ټولي دنيا کښې د نن سبا مادياتي د ـــ؟معاشري له وجي وسيدونکو د تباهي او لوي آلودګي ډير چلند مخالفت اوشی- قرآن مطابق د دي فرض نه غفلت،ګناه او پورا کوول يی د يو عبادت عمل دي.

Page 76

خلاصه

د تخليق د مقصد د پوهي نه بغير انسان ژوند کښې بغير څه مقصد نه ځفلي څنګه چه سمندر کښي بيړی بغير د چلاونکی، د دي مقصد يا خو غلط مذهبي تعليماتو له وجي غلط وي يا مادي او بس دي دنيا پوری محدوده وی- نو ځکه د دوي خپل ځان لپاره ضروري ده چه دوي سره ده پوهه وی چه الله دي ولي پيدا کړي دي بنيادی طور باندي،الله خپل صفات څرګنده کولو له تخليق کړي دي- نو ځکه د هغه (الله) د خالق کيدو نتيجه دا تخليق دي،جنت د هغه (الله) رحم او فضل،(جهنم)د هغه(الله)انصاف ،د انسان غلطياني اود هغه مغفرت،ژوندي او مړه څيزونه د هغه (الله) سخاوت وغيره.د دي علم ارزښت،چه خلق هغه ذريعه ده چه په

کم الله خپل صفات څرګنده کوی،دا دی چه انسان ته د الله صیح معرفت اوشی اود هغه قدرا و خپل تقدیر اومنی.خو ددي نه هم زیاته ضروري دا ده چه انسان ته د خپل تخلیق مقصد پته وی- قرآن دا تعلیم ورکوی چه د ده مقصد د الله عبادت دي- ځکه چه صداقت او روحانی هغه ورځي ته ده مقصد د الله عبادت دي ځکه چه صداقت او روحانی هغه ورځی ته چه کم جنت ته تلو له پکار وی،انسان له د هغه (الله) عبادت ضروري دي - ددي علم ازښت دا دي چه انسان په دي پوه شی چه عبادت هم هغه نه ضروری دي چه څا نه خوراک او سا اغستل او دا په الله باندي څه احسان نه دي چه دوی یی کوي. دا هم ضروری ده چه انسان ددي دنیا د نعمتونو او آزمائشونو د اهمیت هم ترلاسه کی .د خپل تخلیق په شا د دي مقصد د علم نه بغیر،انسان ته د دنیا دښمنه ښکاری- خوالله بنیادی طور باندی ګټي له جوړه کړي ده- د ښه او بد آزمائشونه انسان کښی اوچت روحانی صلاحیتونه رابهرکولو له جوړ شوي دي- خوانسان دي نه څه ګټه نشی اغستي ترسو چه هغه الله باندي مکمل باورنه کي او په هغي،چه څه ورله الله مقدر کړی وی،صبر نه کي .چه څوک الله نه منی د دي دنیا آزمائشونه اود بلي د نیا د دائمی عذاب نه مخکیی دي ژوند کښي ورله سزا جوړه شی. د دنیا د تخلیق مقصد پوهه یو ایمان واله له د خپل ماحول شعور ورکوی .انسان د دي دنیا نعمتونه د تهیک طریقه ده استمالوله مسُوله دي. دځمکی او سمندر،نباتات او ماحول د ټولو والی جوړ کړی شوي دي نو ځکه د الله شکر اوباسلو له انسان له دا پکار دی چه څه

مخلوق دي د هغی حفاظت اوکي.د تخلیق داسي مکمل شعور سره انسان پورا شی.دوی د صداقت لاره ښو دلو والا ،انسانیت له یو راهنما کښی بدل شی.الله قرآن کښی د دوي ذکر لکه د غوره انسان کوی.:

كُنتُم خَيرَ أُمَّةٍ أُخرِجَت لِلنّاسِ تَأمُرونَ بِالمَعروفِ وَتَنهَونَ عَنِ المُنكَرِ وَتُؤمِنونَ بِاللَّهِ ۗ وَلَو آمَنَ أَهلُ الكِتابِ لَكانَ خَيرًا لَهُم ۚ مِنهُمُ المُؤمِنونَ وَأَكثَرُهُمُ الفاسِقونَ

3:110

:تاسو غوره اُمت یی چی د خلقو لپاره پیدا کړی شوی یی، تاسو نیکی کوي او له بدی نه منع کوی او په الله باندی ایمان راوړی-